

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

14 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

președinte

judecători

URSACHE Petru

NICOLAEV Ghenadie

MORARU Petru

ALERGUȘ Constantin

TIMOFTI Vladimir

a judecat fără citarea părților, recursul ordinar declarat de avocatul Munteanu Angela în numele inculpatului Bumbu Ion, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 octombrie 2016, în cauza penală privindu-l pe

Bumbu Ion Xxxxx, *născut la xxxxxxxx, originar din xxxxxxxx și domiciliat în xxxxxxxx.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 29.12.2014 – 01.08.2016;

Instanța de apel: 26.08.2016 – 31.10.2016;

Instanța de recurs: 23.01.2017 – 14.03.2017.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 01 august 2016, Bumbu I. a fost achitat de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

2. De către organul de urmărire penală, inculpatul Bumbu I. a fost învinuit pe faptul că, în noapte de 03 spre 04 aprilie 2014, urmărind scopul dobândirii bunurilor altei persoane, a sustras numerele de înmatriculare lituaniene DCG 408 de la

automobilul de model „Mercedes A 160”, în valoare de 2500 lei, care era parcat în fața blocului din str. xxxxxx. mun. xxxxxx, după care, sub pretextul returnării numerelor de înmatriculare proprietarului, estorca de la acesta suma de 100 euro, ceea ce constituia, conform cursului oficial al BNM, suma de 1850,86 lei, fiind reținut de colaboratorii de poliție în momentul primirii banilor solicitați. În urma acțiunilor săvârșite de către Bumbu I. victimei Zalizco N. i-a fost cauzată o daună materială considerabilă în valoare de 4 350,86 lei.

Tot el, în aceleași circumstanțe, urmărind scopul dobândirii bunurilor altei persoane, a sustras numerele de înmatriculare lituaniene GTL 402 de la automobilul de model „Audi A 6”, în valoare de 1800 lei, care era parcat în fața blocului din str. xxxxx, mun. xxxxx, după care, sub pretextul returnării numerelor de înmatriculare proprietarului, estorca de la acesta suma de 50 euro, ceea ce constituia, conform cursului oficial al BNM, suma de 925,43 lei, fiind reținut de către colaboratorii de poliție în momentul primirii banilor solicitați. În urma acțiunilor sale, inculpatul i-a cauzat părții vătămate Zestre C. un prejudiciu material în proporții considerabile, în mărime de 2 725,43 lei,

Potrivit învinuirii, acțiunile lui Bumbu I. se încadrează în baza art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal, escrocheria, adică *dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

3. Legalitatea și temeinicia sentinței a fost atacată cu apel de acuzatorul de stat, care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit căreia inculpatul Bumbu I. să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin. (2) lit. c) Cod penal, stabilindu-i o pedeapsă sub formă de 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita o anumită activitate în domeniul înmatriculării mijloacelor de transport pe un termen de 3 ani.

În motivarea apelului, procurorul a invocat că în opinia părții acuzării, instanța de judecată nu a ținut cont de probele examinate în ședință, astfel a ajuns la concluzia greșită de a-l achita pe inculpat, din motiv că fapta lui nu întrunește elementele infracțiunii, însă în cadrul cercetării judecătorești s-a constatat cu certitudine vinovăția acestuia.

Procurorul, a indicat că sentința urmează a fi casată ca fiind neîntemeiată, deoarece probele cercetate în cadrul judecării cauzei au confirmat pe deplin vinovăția inculpatului.

Inculpatul în ședință judiciară nu s-a prezentat fiind anunțat în căutare. În timpul urmăririi penale inculpatul Bumbu I. a declarat că vina o recunoaște și se căiește sincer de cele comise.

Poziția inculpatului referitor la infracțiunea incriminată este clară. Acesta a recunoscut vina și a comunicat că a hotărât să sustragă numerele de înmatriculare

lituaniene ca să dobândească prin escrocherie o sumă de bani, adică 50 și respectiv 100 euro.

Procurorul, a mai indicat că fiind analizate declarațiile părții vătămate Zestre C. s-a constatat, că inculpatul a recunoscut în prezența părții vătămate că el i-a sustras numerele de înmatriculare de la automobil, având scop de profit, și respectiv cum a menționat însuși Bumbu I. scopul său de profit este anume dobândirea prin escrocherie a sumei de bani, adică a sumei de 50 euro.

În continuare, acuzarea a accentuat că vina inculpatului este dovedită și prin declarațiile părții vătămate Zalizco N. depuse în ședința primei instanțe, și consideră că prima instanță intenționat a ignorat unele declarații a părții vătămate Zalizco N., care nici nu au fost puse la baza sentinței, declarații care au fost consemnate în procesul verbal de audiere a acestuia, și anume acesta confirmă că scopul inculpatului Bumbu I. era obținerea de la partea vătămată a sumei de 100 euro.

Astfel, prima instanță a pronunțat o sentință care este contrară legii apreciind în mod unilateral și tendențios probele prezentate de către partea acuzării, dând prioritate probelor apărării.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 octombrie 2016, apelul declarat a fost admis, sentința a fost casată total și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit căreia inculpatul Bumbu I. a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, stabilindu-i o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 600 unități convenționale, ceea ce constituie suma de 12 000 lei, cu privarea de dreptul de a gestiona surse financiare pe un termen de 3 ani.

5. Analizând obiectiv circumstanțele cauzei, în raport cu probele prezentate, instanța de apel a ajuns concluzia că, instanța de judecată greșit a constatat că în materialele cauzei nu sunt întrunite elementele infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(2), lit. c) Cod penal, în consecință ajungând la concluzia de a-l achita pe inculpatul Bumbu I. învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin. (2) lit. c) Cod penal, pe motiv că fapta lui nu întrunește elementele infracțiunii.

Așadar, instanța de apel a menționat că poziția inculpatului Bumbu I. față de infracțiunea comisă este clară, acesta a recunoscut vina, și a menționat expres că *”a hotărât să sustragă numerele de înmatriculare lituaniene ca să dobândească prin escrocherie o sumă de bani, adică 50, și respectiv 100 euro”*.

Mai mult ca atât, conform procesului verbal de audiere a învinuitului din 19 decembrie 2014, se atestă că inculpatul și-a recunoscut vinovăția și s-a căit sincer de cele comise, acesta contra semnătură a menționat că procesul verbal este scris din cuvintele sale (f.d.105-verso).

Astfel, constatările instanței privind faptul că învinuirea inculpatului nu este clară, detaliată și nu se referă la toate împrejurările în care se pretinde că ar fi fost săvârșită, au fost combătute de probele reținute de instanța de apel.

În continuare, luând în considerare faptul că, inculpatul Bumbu I. a sustras plăcuțele de înmatriculare de la părțile vătămăte cu scopul de dobândire acestora, și returnarea numerelor de înmatriculare proprietarilor sub pretextul de a estorca sume de bani, instanța de apel a punctat că la calificarea infracțiunii, și anume analizând latura obiectivă a acesteia, nu are relevanță mijloacele care au fost utilizate pentru săvârșirea escrocheriei, important este că s-au stabilit aceste mijloace, considerându-se consumată din momentul în care făptuitorul obține posibilitatea reală de a se folosi, sau a dispune de bunurile părților vătămăte, în speța dată – inculpatul fiind reținut de către colaboratorii de poliție în momentul primirii banilor solicitați.

Deci, instanța de apel a reținut că la caz a fost întrunită și latura subiectivă a infracțiunii, care se manifestă în primul rând prin vinovăție sub formă de intenție directă, or inculpatul Bumbu I., ieșind în curtea casei în care locuia și observând două automobile cu numere de înmatriculare străine (lituaniene) a hotărât să le sustragă ca apoi să dobândească prin escrocherie o sumă de bani contra restituirii lor, lăsând sub ștergătorul de parbriz o foaie cu numărul de telefon 061166436.

Astfel, primirea banilor în condiția întoarcerii plăcuțelor de înmatriculare este calificat de către instanța de apel ca escrocherie, ori la momentul intrării în posesie asupra plăcuței de înmatriculare, inculpatul urmărea scopul de a le sustrage.

Prin urmare, instanța de apel a constatat că inculpatul Bumbu I. la data de 03 spre 04 aprilie 2014, urmărind scopul dobândirii bunurilor altei persoane, a sustras numerele de înmatriculare lituaniene DCG 408 de la automobilul de model „Mercedes A 160”, în valoare de 2 500 lei, care era parcat în fața blocului din str. xxxxx mun. xxxxxx, după care, sub pretextul returnării numerelor de înmatriculare proprietarului, estorca de la acesta suma de 100 Euro, ce constituie, conform cursului oficial al BNM, suma de 1 850,86 lei, fiind reținut de colaboratorii de poliție în momentul primirii banilor solicitați. În urma acțiunilor sale cet. Bumbu I. i-a cauzat victimei Zalizco N. o daună materială considerabilă în valoare de 4 350,86 lei.

Tot el, în aceleași circumstanțe, urmărind scopul dobândirii bunurilor altei persoane, a sustras numerele de înmatriculare lituaniene GTL 402 de la automobilul de model „Audi A 6”, în valoare de 1 800 lei, care era parcat în fața blocului din str. xxxxxx, mun. xxxxxx, după care, sub pretextul returnării numerelor de înmatriculare proprietarului, estorca de la acesta suma de 50 Euro, ce constituie, conform cursului oficial al BNM. suma de 925,43 lei, fiind reținut de către colaboratorii de poliție în momentul primirii banilor solicitați.

Reieșind din considerentele menționate, instanța de apel a apreciat critic poziția apărării, considerând că aceasta fiind îndreptată exclusiv spre eschivarea de la răspunderea penală, iar instanța de judecată a dat o încadrare juridică greșită a acțiunilor inculpatului, a pronunțat o sentință neîntemeiată, din care motive urmează a

fi casată, iar inculpatul reunoscut vinovat și condamnat în baza art.190 alin. (2) lit. c) Cod penal.

Referindu-se la stabilirea măsurii și mărimii pedepsei în privința inculpatului Bumbu I., în vederea corectării, reeducării, precum și ca măsură de pedeapsă, instanța de apel a ținut cont în deplină măsură de motivul și gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării aplicându-i o pedeapsă legală, întemeiată și echitabilă în raport cu circumstanțele cauzei, adică stabilindu-i o pedeapsă sub formă de amendă, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de gestionare a surselor financiare, prevăzută de art.190 alin. (2) lit. c) Cod penal.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, Munteanu A. în numele inculpatului, solicitând casarea totală a acesteia cu menținerea sentinței primei instanțe, prin care inculpatul a fost achitat de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

În motivarea recursului, avocatul invocă faptul că apelul declarat în cauza dată a fost declarat de către o persoană neîmputernicită.

Astfel că, la judecarea cauzei penale în prima instanță a cauzei penale în privința lui Bumbu I., învinuirea a fost susținută de către acuzatorul de stat Potînga V..

Respectiv, conform prevederilor legale, doar acest acuzator de stat poate declara apel împotriva sentinței Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 01 august 2016, adoptată în cauza dată.

Așadar, potrivit explicațiilor prescrise în pct. 5.1 al Hotărârii explicative al Plenului CSJ nr. 22 din 12 decembrie 2005, poate declara apel doar procurorul, care a participat la examinarea cauzei în fond.

Prin urmare, recurentul indică că apel împotriva sentinței adoptate pe cauza dată a putut declara doar procurorul Potînga V., acesta a participat la examinarea cauzei în fond, însă apel asupra sentinței a fost declarat de către procurorul Cebotari D., acest procuror nu a participat la examinarea cauzei date în prima instanță.

Mai mult ca atât, acest fapt a fost menționat și în cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, la care instanța de judecată nici nu s-a expus.

Totodată, mai menționează că instanța de apel greșit a constatat că în acțiunile inculpatului se constituie elementele de infracțiunii incriminate inculpatului.

Astfel, că prima instanță corect a ajuns la concluzia că învinuirea înaintată inculpatului este incorectă, incriminându-i comiterea unor fapte alternative (dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere), care echivalează nu numai cu încălcarea gravă a dreptului la apărare, dar și cu ne probarea în modul corespunzător a elementelor constitutive obligatorii ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal.

În drept, recurentul își întemeiază recursul pe temeiul prevăzut la pct. 8) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

7. Asupra recursului declarat, procurorul a depus referință, prin care solicită declararea recursului inadmisibil, ca fiind neîntemeiat, din motiv că instanța de apel a adoptat o decizie legală, corectă și motivată obiectiv.

8. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră că acesta urmează a fi admis, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel într-un alt complet de judecată, din următoarele motive.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și să dispună rejudecarea cauzei de către aceeași instanță în alt complet de judecată, dacă constată că eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Conform art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, doar în cazurile stipulate în articolul dat.

Analizând textul recursului declarat, Colegiul penal lărgit conchide că titulara acestuia invocă faptul că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra motivelor și argumentele invocate în cadrul examinării cauzei în ordine de apel.

Colegiul penal lărgit, verificând conținutul deciziei instanței de apel, constată că instanța judecând apelul nu a examinat cauza sub toate aspectele complet și obiectiv, adoptând o soluție pripită și nemotivată, fără da a răspuns la toate motivele invocate în cadrul examinării cauzei în ordine de apel.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar și trebuie în mod obligatoriu să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform art. 417 alin. (8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

La chestiuni de fapt se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și ce împrejurări s-a comis; dacă probele corect au fost apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

Chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă

pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual sau penal au fost corect aplicate.

Colegiul penal conchide că în cauza dată instanța de apel nu a îndeplinit aceste stricte prevederi ale legii, din sensul cărora rezultă că nerespectarea acestor cerințe echivalează cu nerezolvarea fondului apelului, fapt ce atrage după sine casarea deciziei instanței de apel.

Astfel, reieșind din materialele cauzei, Colegiul penal lărgit constată în cadrul ședinței judiciare la etapa susținerilor verbale, avocatul inculpatului, Munteanu A. a pledat pentru respingerea apelului declarat, din motiv că a fost depus de către procurorul care nu era împuternicit prin ordonanța procurorului ierarhic superior de a participa în cadrul examinării cauzei penale date în prima instanță, și nici de a contesta cu apel sentința adoptată în cauza dată.

Verificând legalitatea și temeinicia deciziei contestate, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel în partea descriptivă a deciziei adoptate nu s-a expus asupra motivului invocat de partea apărării, lăsând fără apreciere faptul dat, prin ce aceasta a comis o eroare care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, iar argumentele recurente invocate în sensul dat sunt considerate ca fiind întemeiate.

În argumentarea poziției, Colegiul penal lărgit menționează că instanța de apel judecând apelul procurorului urma să verifice două momente esențiale: dacă acesta a fost depus în termenul legal de contestare, și dacă a fost depus de către o persoană împuternicită.

În speța dată, apel a declarat acuzatorul de stat, iar instanța de apel urma să verifice legalitatea împuternicirilor atribuite procurorului apelant pe cauza penală dată, ținând cont de următoarele prevederi legale:

Potrivit dispozițiilor art. 53 alin. (1) Cod de procedură penală, în cursul judecării cauze, procurorul reprezintă învinuirea în numele statului și prezintă în ședința de judecată probele acuzării.

Tot aici, se stipulează că procurorul este în drept să declare apel sau după caz recurs privind latura penală și civilă a cauzei.

În contextul dat, Colegiul penal face trimitere și la prevederile art. 320 alin. (1) Cod de procedură penală, în care se indică că la judecarea cauzei în primă instanță participă procurorul care a condus urmărirea penală sau după caz, a efectuat de sine stătător urmărirea penală în cauza dată. În caz de imposibilitate a participării acestuia, procurorul ierarhic superior dispune participarea la ședință a altui procuror.

Totodată, Colegiul penal lărgit consideră relevant de a puncta explicațiile date în pct. 11 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova „*Cu privire la unele chestiuni ce vizează participarea procurorului la judecarea cauzei penale*” nr. 12 din 24.12.2012, și anume că sentințele adoptate de primele instanțe pot fi atacate numai de către procurorul care a participat la judecarea acestei cauze penale.

În cazul, în care se constată că procurorul care a participat la ședința de judecată, după pronunțarea sentinței sau a deciziei din diferite motive nu exercită atribuțiile prevăzute la art. 53 Cod de procedură penală, procurorul ierarhic superior este obligat să dispună înlocuirea acestuia cu un alt procuror care să decidă, dacă va ataca sau nu hotărârea adoptată.

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit remarcă că din materialele cauzei, se atestă în prima instanță a susținut învinuirea procurorul Potînga V., fiind același care a condus și efectuat urmărirea penală, tot el a participat în ședințele de judecată până la finalizarea cercetării judecătorești, fiind prezent și la susținerile verbale. La data pronunțării sentinței integrale a intervenit în proces procurorul Cebotari D., fără a prezenta instanței de judecată ordonanța procurorului ierarhic superior, prin care a fost dispus schimbul de procurori, împuternicindu-l să conteste cu apel sentința adoptată pe cauza penală dată.

În continuare, se accentuează că la materialele dosarului lipsește ordonanța menționată, prin care să fi dispus participarea în ședință de judecată pe cauza penală dată a unui alt procuror decât acel care a condus urmărirea penală sau a unui grup de procurori.

Prin urmare, Colegiului penal lărgit conchide că, instanța de apel la judecarea apelului nu a respectat prevederile legale care reglementează procedura judecării cauzei la etapa dată și nu a analizat minuțios materialele dosarului, fapt ce a dus la adoptarea unei decizii neîntemeiate și nemotivate corespunzător celor invocate.

În contextul dat, se accentuează că instanța de apel a lăsat fără apreciere alegația apărării referitor la contestarea sentinței de către un procuror neîmputernicit, iar nepronunțarea asupra tuturor motivelor invocate în apel, echivalează cu nesoluționarea fondului cauzei, iar faptul dat atrage după sine desființarea deciziei adoptate de către instanța de apel pe cauza dată.

În concluzie, Colegiul penal menționează că, în speța dată eroarea comisă de către instanța de apel poate fi corectată doar de către aceasta, iar din acest motiv se consideră necesar de a admite prezentul recurs, cu casarea deciziei contestate și remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

În cadrul rejudecării cauzei, instanța de apel urmează să țină seama de motivele indicate în prezenta decizie, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414, 419 Cod de procedură penală, să verifice minuțios legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, să aprecieze toate probele în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor și în dependență de situația constatată să adopte o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Munteanu Angela în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău 31 octombrie 2016, în cauza penală privindu-l pe **Bumbu Ion Xxxxx**, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel într-un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la 13 aprilie 2017.

Președinte

URSACHE Petru

Judecători

NICOLAEV Ghenadie

MORARU Petru

ALERGUȘ Constantin

TIMOFTI Vladimir